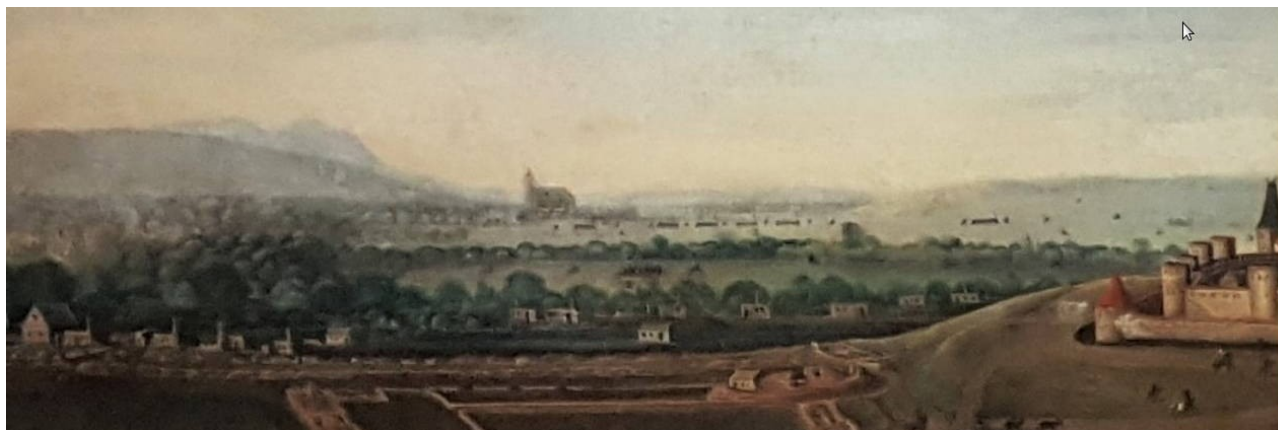

Otazníky kolem východní věže modřického kostela – 18. nebo 16. století?

Onehdá jsem si v knihovně koupil ručně malovanou mapu Brněnsko, kde jsem si v bločku o Modřicích přečetl, že „... hlavní dominantou našeho města je malebný kostel sv. Gotharda“ a že „... současnou podobu mu dala mohutná věž, přistavěná v roce 1784 ...“. Nejsem historik, ani nemám příslušnou kvalifikaci, ale z mnohaleté profesionální praxe kolem řešení složitých systémů mám tak trochu „deformaci“, vnímat všechny věci v nejrůznějších souvislostech. A tak se mi k tomu hned vybavila veduta „Brno v roce 1645-46“ [1], kterou důvěrně znám z přípravy textu k výročí 870 let psané historie Modřic [2]. Dle mého názoru je téměř jisté, že na ní zobrazený dominantní objekt před pozadím kopce Výhon nad Blučinou a Pálavou (viz obrázek s výřezem) nemůže být nic jiného, než modřický kostel s velkou věží v současné poloze.

Seriózní novinář, podobně jako projektant, by měl mít svoje závěry přiměřeně podložené z důvěryhodných zdrojů: Faktem je, že jak Lubomír Konečný v práci [3], tak Bohumil Samek v encyklopedii [4] kladou stavbu věže na východní straně kostela jednoznačně až do 18. století po velkém požáru r. 1724, podobně jako Aleš Filip ve velké knize o dějinách Modřic [5]. Ten ale k citacím o přestavbách v letech 1725-26 a 1778-1784 uvádí ještě velmi významnou poznámku (s.764), že „... v pramenech z 18. století pojem **nová věž** nemusí označovat celou stavbu, ale jen bání nebo přestavbu starší věže završenou novou bání, což bude i případ Modřic. ...“.

Na deskách knihy [5] je zvětšená nejstarší kresba Modřic na listině z roku 1557 [6]. V práci [3] je tato kresba diskutována v návaznosti na demolici bývalého hradu a stavební úpravy v souvislosti s portálem, datovaným 1540 a předpokládá se, že kresba znázorňuje goticky přestavěnou věž na západní straně kostela. **Co když je to ale jinak?** - kresba je totiž výrazně schematická, takže určitě může znázorňovat už novou věž na východní straně kostela, postavenou v rámci zmiňované stavební činnosti. Tomu by celkem logicky odpovídalo o sto let pozdější svědectví realisticky namalované veduty [1].

Kniha [5] nabízí ještě další argument a tím je zobrazení Modřic na Vischerově mapě Moravy z roku 1692. Podle [7] „... Hodnota této mapy nespočívá jen v záznamu různých zeměpisných skutečností, ale i v doplňkové kresbě řady sídel. ... autor byl velmi dobrý kreslíř a tak jsou tyto miniatury jejich obrazem a mnohdy mají značnou dokumentární hodnotu. ...“. Kresba na mapě charakterizuje Modřice vysokou štíhlou věží kostela, což vůbec neodpovídá představě dle [3] o goticky upravené původní románské věži typu Kyje u Prahy, tj. po celé šířce lodi na západní straně kostela.

Shrnuto a podtrženo: ***Předkládám k úvaze, že velká věž na východní straně modřického kostela byla postavena v souvislosti s tehdejšími stavebními úpravami už někdy v první polovině 16. století. Tím ale samozřejmě není vyloučeno, že při velkém požáru počátkem století 18. byla tak poškozena, že ji nebylo možno opravit a musela být postavena znovu.***

Vlastimil Čevela, Modřice, leden 2020

použité podklady:

- [1] - web: [commons.wikimedia.org/wiki/File:Veduta_z_obléhání_Brna_Švédy_v_roce_1645_full.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Veduta_z_obl%C4%99h%C3%A1n%C3%AD_Brna_%C5%A1v%C4%99dy_v_roce_1645_full.jpg)
- [2] - Kam v Modřicích 5 ... za svědectvím 870 let psané historie (Zpravodaj Modřice č. 4/2011)
web: folklorni-krouzek-modrice.cz/_files/200000457-d6da6d8cfd/kam-05b.pdf
- [3] - Poznámky ke stavebnímu vývoji děkanského kostela v Modřicích (OB Modřice, 1972)
- [4] - Umělecké památky Moravy a Slezska 2. J/N (Academia Praha 1999)
- [5] - MODŘICE dějiny města (Město Modřice a další 2017)
- [6] - nejstarší kresba Modřic (1557 – citovaná v rámci [5] s. 203)
- [7] - Vischerova mapa Moravy (1692 – citovaná v rámci [5] s. 201 a 205)
web: www.staremapyceska.cz/stare-nove-mapy-uzemi-ceske-republiky - kapitola 16